

Valg av bygningsprodukter med helse- og miljøfarlige stoffer

Hva sier lovverket?

**Det er et lovkrav å velge produkter uten helse- og miljøskadelige stoffer
hvis mulig, både ved nybygging, rehabilitering og drift av bygg.**

Nye bygg og totalrehabiliteringer

TEK-10 § 9-2. Helse- og miljøskadelige stoffer:

”Det skal velges produkter til byggverk uten, eller med lavt, innhold av helse- eller miljøskadelige stoffer.”

Fra Veiledningen til Teknisk Forskrift:

”Byggevarer som benyttes i byggverk skal ha lavest mulig innhold av helse- eller miljøskadelige stoffer.

Det skal være særlig fokus på å unngå bruk av byggevarer som inneholder de mest alvorlige helse- eller miljøskadelige stoffene. Dette omfatter stoffer som er klassifisert som kreftfremkallende, arvestoffskadelige eller reproduksjonsskadelige (CMR), persistente, bioakkumulerende og toksiske (PBT) og veldig persistente og veldig bioakkumulerende (vPvB). European Chemicals Agency har informasjon om stoffer med disse egenskapene.

Den norske Prioritetslisten (fra Miljødirektoratet) og REACH kandidatliste (fra EU) gir oversikt over de stoffene som er særlig prioritert for utfasing av norske miljømyndigheter.

Substitusjonsplikten, som er hjemlet i produktkontrollen § 3a, pålegger enhver virksomhet som benytter produkt med innhold av kjemiske stoffer som kan medføre helseskade eller miljøforstyrrelse å undersøke om det finnes produkter som medfører mindre risiko for slik virkning. Slike alternativ skal velges dersom det kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe.

Byggevarer velges ut fra en faglig vurdering og sammenligning av innhold av helse- og miljøskadelige stoffer i ulike produkter med samme funksjon.

Bruk forhåndsvurderte produkter dersom de finnes. I følgende merkeordninger/verktøy er innholdet av helse- og miljøskadelige stoffer forhåndsvurdert:

- Svanemerket/EU-Blomsten
- ECOproduct (database med ferdig vurderte produkter; produkter med rødt symbol skal unngås)
- Sintef Teknisk Godkjenning (f.o.m 1.1.2010: inneholder ikke stoffer på Prioritetslisten)

Dersom aktuelle produkter ikke er forhåndsvurdert av en merkeordning eller i et verktøy, må man innhente informasjon om stoffinnhold og selv gjøre en vurdering av type og konsentrasjon av helse- og miljøskadelige stoffer. Følgende informasjon kan benyttes som grunnlag for vurdering:

- Sikkerhetsdatablad (kun obligatorisk for kjemiske byggevarer)
- Miljøvaredeklarasjon (EPD) (I norske EPDer f.o.m 2012 oppgis innhold av stoffer på REACH kandidatliste. I utenlandske EPDer er dette frivillig informasjon).
- CE-merkede produkter skal dokumentere innhold av stoffer på REACH kandidatliste i samsvarserklæring

Dersom det ikke foreligger dokumentasjon av innhold/sammensetning kan man be om en skriftlig bekreftelse fra juridisk ansvarlig hos produsent om at produktet ikke inneholder stoffer på Prioritetslisten eller REACH kandidatliste.

Det bør også vurderes om produktets funksjon kan dekkes ved alternative metoder/løsninger som ikke innebærer bruk av tradisjonelle byggevarer, i særdeleshet kjemiske byggevarer.

I tillegg til reglene i forskriften omfattes byggevarer av bestemmelser i produktforskriften og REACH vedlegg XVII, der bruk av enkelte helse- og miljøskadelige stoffer er strengt regulert.

Alle bygg

Produktkontrollen §3 a Substitusjonsplikten

Substitusjonsplikten innebærer at den enkelte virksomhet må vurdere sin kjemikaliebruk og gå over til mindre skadelige alternativer der det kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe. Alle virksomheter som yrkesmessig bruker produkter som inneholder helse- og miljøskadelige kjemikalier, skal vurdere substitusjon.